

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Hanna Wróblewska

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 6536 posała Krzysztofa Piątkowskiego z 27 listopada 2024 roku w sprawie wsparcia dla polskich księgarń w obliczu kryzysu branży, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego z uwagą i troską obserwuje sytuację na polskim rynku książki. Pragnę zwrócić uwagę, że Ogólnopolska Baza Księgarń (OBK), na którą powołuje się pan poseł, prowadzona jest przez Instytut Książki we współpracy z Polską Izbą Książki dzięki środkom przyznawanym przez MKiDN. OBK to ważne narzędzie do monitorowania i diagnozy aktualnej sytuacji księgarń w Polsce, pozwalające śledzić dynamikę ich zamykania i otwierania. To też wartościowa zarówno dla księgarń, jak i ich klientów przestrzeń obecności w Internecie, pełniąca funkcje informacyjne i promocyjne.

MKiDN prowadzi aktywną politykę dążącą do wspierania księgarń oraz wzmocnienia ich pozycji na rynku. Od lat w ramach Programów Ministra realizowany jest program *Partnerstwo dla książki*, którego zasadniczym celem jest wsparcie finansowe wydarzeń kulturalnych (np. spotkań autorskich, czytań, wystąpień, dyskusji) i warsztatów organizowanych w księgarniach i w bibliotekach. Zależy nam przede wszystkim na projektach animujących te miejsca, rozwijających kompetencje ich kadry, aktywizujących społeczność użytkowników. Program ma pomóc pokazać przystępność i kulturotwórcze ambicje miejsc, w których dostępne są książki, a w efekcie atrakcyjność czytania jako angażującego formatu korzystania z kultury. W ramach programu można realizować zadania dotyczące m.in. promocji księgarń stacjonarnych oraz szkoleń księgarzy, jednakże finansować można wyłącznie działania realizujące co najmniej jeden ze wskazanych niżej celów wiodących:

- rozwój kadr kultury – poprzez realizację zadań edukacyjnych i specjalistycznych skierowanych do księgarzy i bibliotekarzy;
- animacja czytelnictwa i upowszechnianie wiedzy o literaturze – poprzez zadania animacyjne i edukacyjne proponujące czytelnictwo i umożliwiające zdobywanie wiedzy na temat literatury;
- promocja twórczości literackiej – poprzez realizację zadań promujących literaturę i jej twórców.

Dofinansowanie może wynieść od 10 000 zł do 50 000 zł, budżet programu na 2025 rok to 4 900 000 zł.

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

Księgarnie są też jednym z podmiotów uprawnionych do korzystania ze wsparcia Programu Ministra *Promocja czytelnictwa*. Jego celem nadrzędnym jest zaproszenie do rozmowy o książkach. Współfinansowane są wydarzenia, które pomagają czytać aktywnie, dostrzegać istotne zjawiska literackie, dzielić się doświadczeniami czytelniczymi. W ramach programu finansować można działania realizujące co najmniej jeden ze wskazanych niżej celów wiodących:

- promocja twórczości literackiej – poprzez realizację zadań promujących literaturę i jej twórców;
- animacja czytelnictwa i upowszechnianie wiedzy o literaturze – poprzez zadania animacyjne i edukacyjne proponujące czytelnictwo i umożliwiające zdobywanie wiedzy na temat literatury.

Dofinansowanie na zadania 1, 2 lub 3-letnie może wynieść minimum 50 000 zł, do 300 000 zł, budżet programu na 2025 rok to 8 400 000 zł.

Ponadto zaledwie kilka lat temu Instytut Książki, w związku z dramatycznie malejącą liczbą księgarni w Polsce, uruchomił program *Certyfikat dla małych księgarni*. Jego celem jest wsparcie małych księgarni oraz wzmocnienie ich roli jako placówek aktywnie popularyzujących czytelnictwo i promotorów kultury dla lokalnych społeczności. W 2021 roku odbyła się pilotażowa odsłona programu. Od 2022 roku program realizowany jest w trybie dwuletnim, a jego budżet w ostatnich latach to 4 mln zł rocznie. Możliwe do uzyskania wsparcie finansowe wynosi do 40 000 zł, w podziale na dwa lata budżetowe (pierwszy rok realizacji – 60% wnioskowanej kwoty, drugi rok – 40% wnioskowanej kwoty), a finansowy wkład własny w realizowanym zadaniu nie jest wymagany. Pozyskane środki można przeznaczyć na promocję księgarni, dofinansowanie kosztów ich utrzymania i wyposażenia, konsulting, doradztwo oraz realizację działań proczytelniczych. Co roku dofinansowania o wartości do 40 000 zł przyznawane są ok. 100 niezależnym księgarniom z całego kraju zarówno z dużych miast, jak i z mniejszych ośrodków.

Nie tylko zatem na poziomie deklaracji, ale działań i konkretnego zaangażowania finansowego MKiDN angażuje się we wzmocnienie pozycji niezależnych księgarni na polskim rynku.

Pragnę również poinformować, że w resorcie kultury trwa stały namysł nad sytuacją niezależnych księgarni, a także szerzej ujmowanego rynku książki, od którego mechanizmów i fluktuacji księgarnie są uzależnione. Jako element tego namysłu zlecone zostało przez Instytut Książki, dzięki dotacji celowej z MKiDN, badanie mające na celu pozyskanie danych dotyczących sposobu funkcjonowania polskiego rynku książki. Jego wyniki stanowią będą punkt wyjścia do programowania dalszych prac, w tym decyzji o angażowaniu konkretnych resortów do współpracy w tym zakresie.

Ewentualne ulgi podatkowe dla określonych podmiotów to zagadnienie mieszczące się w kompetencjach Ministra Finansów. W MKiDN nie trwają prace nad zmianą stawek podatkowych dla podmiotów rynku książki. Istnieje natomiast wątek wysokości stawki podatku VAT na książki. Obecnie wysokość VAT na wydawnictwa książkowe (drukowane, na innych nośnikach fizycznych, np. taśmy, dyski itd. oraz dostarczane drogą elektroniczną, tzw. ebooki) wynosi 5%, natomiast na wydawnictwa prasowe – 8%. Dyrektywa Rady (UE) 2022/5421 zmieniająca dyrektywę VAT w zakresie stawek podatku od wartości dodanej, która przewiduje m.in. możliwość stosowania przez państwa członkowskie stawki obniżonej VAT niższej niż stawka minimalna 5% oraz zwolnienia z prawem do odliczenia VAT naliczonego (efektywnie stawka 0%) wobec określonych towarów i usług uznawanych za zaspokajające podstawowe potrzeby człowieka (w tym określone przedmioty kultury –

książki, gazety i czasopisma), weszła w życie 6 kwietnia 2023 r. Należy zauważyć, że Polska była zaangażowana w budowanie międzynarodowej koalicji na rzecz dołączenia książek do tej listy. Resort kultury czynił starania, aby priorytetowo potraktować sprawę włączenia zerowej stawki VAT na książki i czasopisma do polskiego systemu podatkowego. Podczas wspólnego Kongresu Kultury, który odbył się w Warszawie w listopadzie 2024 r., Minister Finansów poinformował, że zerowa stawka VAT na książki przewidywana jest do wprowadzenia w 2026 r.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie realizuje kampanii społecznej promującej wyłącznie księgarnie, jednak w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 prowadzona jest kampania promująca czytelnictwo. Aktualnie trwa akcja „Czytanie ma tylko dobre strony”. Ma ona swoje równoległe odsłony w telewizji, radiu, outdoorze i Internecie. Zachęcam do zapoznania się zarówno ze spotem kampanii <https://www.youtube.com/watch?v=nHmoudp3jPU>, jak i z uzupełniającą go stroną internetową nprcz.pl/dobrestrony/.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

PODSEKRETARZ STANU

Andrzej Wyrobiec